

Redactioneel

Deze zomer was het weer zo ver. "Zwembadderreur!" blokkerden de kranten in de Lage Landen. Of het nu in Diest, Weert, Hofstade, Wassenaar, Sint-Niklaas of Veenendaal is, elke zomer opnieuw lijkt er een strijd uit te barsten in en rond onze openbare zwemvoorzieningen. Groepjes vaak allochtone jongeren uit de grote steden pesten andere zwemmers het bad uit met diefstallen, vechtpartijen en intimidaties. Badmeesters kunnen niet meer doen dan lijdzaam toekijken op de chaos. Anders worden zij verbaal geridiculiseerd door een overmacht aan amokmakers of, als dat niet helpt, in het water geduwd. Ook in de woonbuurten rond het zwembad leeft men in angst. In Huizingen, vlakbij Brussel, laten Brusselse jongeren een spoor van vernieling na. Een buurtbewoner beklagt zich in De Standaard: "Ze gooien onze kinderen van hun fietsjes of nemen de tweewielertjes mee. Veel kinderen mogen van hun ouders niet meer buiten spelen. Een familie zat buiten te eten toen een groep jongeren plots aardkluiten op hun bord gooide. Sommigen gaan doodleuk in de zwembadjes van de kinderen zitten in onze tuinen." "Als dit zo doorgaat, verkoop ik mijn huis," klinkt het bij iemand anders.

Steeds vaker echter hoor je ook andere reacties. De autochtone middenklasse lijkt zelf de aanval te hebben ingezet in de herovering van de openbare ruimte. Beleidsmakers worden opgeroepen om desnoods met harde hand de openbare orde te herstellen. In een, weliswaar niet-representatieve, steekproef van Het Laatste Nieuws van 11 juli onder 11.000 Vlamingen wil bijna de helft van de ondervraagden dat er een quotum komt voor jonge allochtonen in openbare recreatieplaatsen. Niet alleen in zwembaden, maar overall waar gemarginaliseerde groepen als allochtone jongeren, prostituees, drugsverslaafden of daklozen tumult maken of onrust veroorzaken door hun aanwezigheid klinkt de roep om hardere maatregelen steeds luider. De vlucht vooruit naar het private, suburbane groen – of het eigen zwembad – is niet langer de enige optie, maar het is nog wel het ultieme dreigement van de belastingbetalende middenklasse waarmee beleidsmakers worden aangespoord gehoor te geven aan hun wensen.

En dus versterkte zwembad 'De Tongelreep' in Eindhoven haar batterij bewakingscamera's, terwijl Huizingen een 25-koppige politiemacht op de been bracht, sproeiwagens inclusief, om de heethoofden tot inkeer te brengen. Ook preventie krijgt een hardere bijklank. Het idee om alle allochtone jongeren de toegang tot het zwembad te ontzeggen is reeds meerdere malen geopperd. In Antwerpen mogen Afrikaanse café's niet langer terrassen plaatsen, opdat hun zwarte klanten de openbare ruimte niet domineren. En een tentoonstelling over asielzoekers en vluchtelingen werd in een kansarme wijk verboden om 'de buurt niet verder te stigmatiseren'. In Rotterdam worden armen zoveel mogelijk buiten de stadsgrenzen geweerd om buurten niet teveel te 'belasten'. Verbanning van 'undesirables' uit de openbare ruimte lijkt een cruciaal element te zijn geworden in stadsontwikkelingsbeleid. Om de stad opnieuw aantrekkelijk te maken voor de middenklasse, of om 'gewone' kinderen terug naar het zwembad te lokken, kunnen de 'wilden' niet langer in ons midden worden getolereerd. De indruk ontstaat dat er in de Lage Landen, en in extenso in heel Europa, een ingrijpende verandering heeft plaatsgevonden in het denken over de openbare ruimte en de regulatie

ervan. Na jaren waarin zachte insluiting en tolerantie de overhand hadden, worden nu de grenzen steeds harder gemaakt en lijkt de strijd om de openbare ruimte steeds meer uit te monden in polarisatie. Centraal in dit themanummer staat de vraag of dit beeld van een verhardend beleid ten aanzien van de openbare ruimte en stedelijke diversiteit een getrouwe weergave van de realiteit is. En zo ja, hoe we daar mee omgaan: wat zijn de gevolgen voor onze Europese steden, die volgens Weber ooit gekarakteriseerd werden door integratie en gedeeld, unificerend burgerschap?

AGORA's variasectie is in dit nummer gewijd aan één thema: de politieke regio. In een verzameling korte artikelen wordt stilgestaan bij verandering van de economische en bestuurlijke betekenis van de regio door het proces van mondialisering. Het belang van de politieke regio als theoretisch concept wordt geïllustreerd aan de hand van een aantal Europese casestudies.

REDACTIE AGORA

Revanchisme. (Foto Maarten Loopmans)

